

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, iside „DOMOLJUB“ dan pozrej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 9. Naročnina in iserati pa opravništvo „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Nasmanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 16.

V Ljubljani, 20. avgusta 1896.

Letnik IX.

Socijalni demokrati — kaj je to?

Vsak človek na tem božjem svetu si pač ničesar bolj ne želi ko to, da bi bil srečen v vsem svojem početju in delovanju. Ali ravno sreče imajo ljudje najmanj in iz vsakega kota slišiš lahko vsikdar klic: »Oj, kako sem nesrečen!«. Ali pa mar niso požari, povodnji, viharji, požres, nagla smrt res nesreče? Gotovo da so to nesreče in nikdo tega ne bo tajil. Poleg tega pa je za mnoge ljudi tudi revščina velika nesreča in nikdar si ne morejo toliko prislužiti, da bi lahko brez skrbi živeli. Vpitje in hrepenenje po sreči je toraj obče. A vprašanje, kako pomagati svetu k pravi sreči in ga oteti nesreč, to vprašanje je tako važno, da je sam Božji Sin prišel na svet in nas je poučil o pravi sreči, ki obstoji na tem svetu v tem, da smo prosti greha in grešnih strastij, ter da si v potu svojega obraza pošteno služimo vsakdanji kruh, na onem svetu nas pa čaka prava, neskončna, neminljiva sreča: gledanje Božje. To je prava sreča. Ko bi se bili ljudje Kristusovega nauka držali in iskali vedno le te prave in ne druge minljive sreče, morda celo pregrešne sreče, bi kaj lahko prenašali razne poskušnje, katere jim Bog pošilja, in bi bili pri vsem tem ljudje vendar le srečni. Toda narodi so se vedno bolj odtujili Bogu in veri ter zašli tako daleč, da so začeli moliti v naših dneh denar in človeka. Po tej novi veri seveda sreče ni najti in zastonj jo ljudje iščejo. Pa sprevideli so mnogi svojo zmoto in se povrnil k Bogu in se zopet oklenili njegovih naukov, a drugi so ostali pri starem. Ti zadnji nočejo nič vedeti o Zveličarju sveta, ampak na svojo lastno pest hočejo svet zveličati in ga storiti srečnega. To je gotovo, da ga ne bodo storili srečnega; a pesmice, s katerimi vabijo neuke ljudi na svoje limanice, so tako mikavne, in tako zelo godejo spačeni človeški natori, da je žali Bog premnogo ljudij, ki jim verujejo in sami potem te pogubne nauke trosijo med svet. Njihovi poglavitni nauki so ti-le:

1. Vera je zasebna stvar, to se pravi vsakdo lahko veruje kar hoče. — Tako uče, a delajo drugače: kajti kdor ni brezverec ko sami, tega pobijajo s kolom ali z nožem ali tudi z vrčkom, ako se jim ne udá. Bog je zapovedal, kaj naj verujemo in zato ne sme verovati kar kdo hoče.

2. Svojega premoženja ne smeni nihče nič imeti, ampak vse, kar kdo ima in pridelal in pridobi, to je vseh ljudi. — Kako nespameten je ta nauk! Da, naravnost roparstvo in tatvino pospešujejo take besede. Ta bi bila lepa, kar bi si kmet ali pa rokodellec pridelal in prislužil, pa bi moral potem deliti s kakim postopačem, ki je cel teden ležal za plotom, ko si se ti pri delu potil! Ali se ti mar to prav zdi? Mislim, da ne. Dalje zahtevajo ti ljudje

3. manj dela in več plačila. Ta zahteva je sicer umevna, ker si vsak človek želi kolikor mogoče zloznega življenja in dobrega zaslužka. Vendar se je pri tej zahtevi treba ozirati na razne vzlasti gospodarske razmere, treba gledati na to, kakšno je delo, ali se dela pri kmetiji ali v tovarni ali rudniku pod zemljo. Za vsa ta dela, ložja ali težja, treba je posebej določevati daljši ali krajši čas za delo na dan, ne pa vse po enem kopitu določati, kakor hočejo to lažnjivi preroki.

4. S mo vsi j e d n a k i. — Že Bog tega ni hotel in vstvaril je različne ljudi, a ti ljudje hočejo, naj imajo vsi ljudje jednake pravice. Pa tudi razlika med stanovi mora biti, ker nimamo vsi jednakih zmožnostij in sposobnostij.

5. Zakona med možem in ženo n i v e č. To je tako poguben nauk, da ni mogoče ob kratkem vseh njegovih slabih nasledkov navesti. Kaj bo z družino, če bo mož zapodil ženo, kadar se je bo naveličal, če bo žena moža zapustila, ako ji ne bo všeč! To bi bila razuzdanost, da si večje ne moremo misliti.

S temi nauki hočejo »socijalni demokrati« rešiti svet, mu pomagati do sreče in napraviti že tukaj nebesa, ker Boga ni, kakor oni trdijo, ne nebes, ne pekla. Tudi

pri nas Slovencih se že nahajajo socijalni demokratje in njih list »Delavec« po imenu, zahaja v mnoge kraje in napolnuje ljudi s pogubnimi in nespametnimi nauki. Zato pa si stavi »Domoljub«, zvest svojemu geslu »Vse za vero, dom, cesarja«, nalogo, tudi te nove sovražnike zavračevati, pokazati, kako prazni in nevarni so njih nauki, in odkriti zvito počenjanje socijalnih demokratov. Kajti če njih nauki obveljajo, potem zgine vsaka vera, ker ti ljudje tajé Boga. Vera je tedaj od te strani v nevarnosti in Domoljub jo mora braniti. — Če smo vsi ljudje jednaki, potem je tudi vse jedno, če smo Slovenci ali Mažari ali pa Indijanci. S tem naukom uničuje se toraj narod in narodnost in zato mora tudi narod braniti naš list. In ker je nauk o enakosti tudi nevaren državam, zato se borimo proti socijalni demokraciji kot zvesti Avstrijani. — Pa pri nas je še to posebno žalostno, ker so liberalci tako zaslepljeni, da gredo potsod socijalnim demokratom na roko, mesto da bi se z nami zoper nje zavezali. Pa njih domoljubje je tako majhno, da se rajše zavežejo celo s sovražniki domovine, kakor da bi se z nami sprijaznili in z nami složno pobijali nevarnega sovražnika. Da je pa temu res tako, sprevidite lahko iz poročil, katera ste brali v Domoljubu o shodih v Ljubljani in pri Gorici. V Ljubljani socijalni demokrati niti pustili niso, da bi bili pri njihovem shodu navzoči katoličani, in so jih s surovo silo izgnali, liberalci so pa temu početju pritrjevali. Ko so pa naši na Goriskem napravili shod proti socijalnim demokratom, so ga liberalci sami na prav pobalinsk način razgnali. Tako je.

Razjasnili smo s tem potrebo in sicer silno potrebo, da večkrat kaj spregovorimo na tem mestu o novodobnih osrečevalcih ljudstva. Kajti utegne se vam primeriti, da kje kaj tacega ali berete ali slišite, in če ne bodete o tem prav nič podučeni, bo nasprotnik imel malo truda, da vas bega, vi pa se ne morete zagovarjati in škodovali bodete potem samim sebi, drugim in domovini. Ker pa tega nečete, zato pazljivo berite naslednje spise. Sedaj poznate nauke socijalnih demokratov in kako so ti nauki nevarni, prihodnjič pa vam razložimo to stvar bolj natanko.

Kaj je novega po svetu?

Oglejmo se nekoliko po širnem svetu, da vidimo, kaj je kaj novega. Najprvo seveda se obrnemo v Rim. Sveti oče so 1. t. m. sprejeli nekaj visoke gospode, ki jim je izročila nekaj nad 12.000 gld., katere so ljudje za papeža izročili v priznanje, da se je potegnil za italijanske vjetnike v Abesiniji. Sveti oče so na to omenili, da nimajo še nikakih poročil iz Abesinije in to se da prav lahko od tod razlagati, ker so tam divji kraji in pota in ceste v slabem stanju. Vendar pa upajo, da njih človekoljubno delo ne bo brez uspeha in bo Menelik izpustil Labe. — Med tem pa smo že dobili poročilo, da je papežev poslanstvo dospelo do Menelika, ki je bil zelo prijazen in z veseljem vsprejel darila svetega očeta. — Pa slobna roka je tudi tu vmes in skuša

preprečiti dobro delo, katero sv. oče nameravajo. Listi namreč poročajo, da so Lahi vjeli inozemsko ladjo, ki je imela 50.000 pušk za Abesince. Najbrže je ta novica le bosa, da bi tako širili med ljudmi misel na novo vojsko in da bi vsled te dogodbe razdraženi Menelik ne izpustil vjetnikov. Upamo, da bomo prihodnjič dragim čitateljem o tem že natančno poročali.

Kaj pa pri nas v Avstriji? V prihodnjih dneh vreli bodo nemški avstrijski katoliki h katoliškemu shodu v Solnograd. Vsi dobro misleči pozdravljajo ta četrti avstrijski katoliški shod z veseljem, ker upajo od njega novega oživljalčnega duha, ki bo zbistril ljudstvo in je združil proti skupnemu sovražniku — židu in socializmu — za složno bojevanje. Bog daj obilo blagoslova! — Dne 27. t. m. prideta ruski car in carinja na Dunaj obiskat našega cesarja. Car bode pa tudi na Nemško in Francosko popotoval. Ne vemo, bo li ta obisk kaj vplival na državno politiko, ampak le toliko je gotovo, da bodo ruskega vladarja na Dunaju prav lepo in prijazno sprejeli. Krščanski mestni zastop je dovolil 25.000 gld. za okrašenje cest, po katerih se bode car vozil. Seveda, judom to ni všeč! Če bi prišel kak židovski Rotsild na Dunaj, bi se 25.000 gld. tem kukavicam premalo zdelo za slovesen vsprejem. Ako bi pa bili mestni očetje to opustili, potem bi pa zopet židom ne bilo prav in dejali bi, da so mestni očetje zarobljeni in neolikani. **Pogodbe z Ogersko** ministri ne morejo spraviti v pravi tir. Mažari bi najraje videli, da bi nič ne plačevali k skupnim državnim stroškom, a imeli vse pravice. Naši poslanci se do sedaj vrlo drže in ne odnehajo. Zato so pa Mažari nevoljni nad Banffyjem, prvim ogerskim ministrom, in ga bodo že toliko časa po časopisih trgali, da se bode umaknil z ministerskega stola. — Tako živahne stranke, kakor je **ogerska katoliška ljudska stranka**, res z lepa ni najti. Vsako nedeljo ima kak shod. In koliko shodov so ji že framasoni in židje razgnali! In vendar ta stranka noče odnehati, ampak čvrsto se bori in se ne uda. Njeni nasprotniki rabijo tudi silo, a nič ne pomaga. Kjer je shod katol. stranke, vedno je na tisoče ljudij. Posnemanja vredno!

Nekaj veselega iz Saksonskega na **Nemškem**. Tretji sin saksonskega kneza, kraljevič Maks, postal je duhovnik in je vpričo cele kraljeve družine pel novo mašo. Katoličani so vsi veseli, da se je član kraljeve družine posvetil vzvišenemu mašniškemu stanu. Razvila se je vsled tega zanimiva borba med liberalnimi in katoliškimi časniki. Kraljev sin kot duhovnik, ki se odreče svojemu visokemu stanu in vsemu vživanju in veselju tega sveta, da služi Bogu, to je za današnje čase, ko vse le drvi za vživanjem, prelep zgled zdržnosti. Tega židovski listi ne umejo. Mladi duhovnik podal se bo v London, kjer bo med tamošnjimi nemškimi katoliki pastiroval. — **Nemški državni zbor** bo naredil postavbo, po kateri bodo morali vse pogodbe, ki se sklenejo, in vse kupčije z denarjem biti obdačene. Židje pa se zaradi tega kremtijo, kakor bi jim kdo stopil na kurje oko, ker imajo ravno oni največ tacega »kšefia«, davke plačevati jim pa nič kaj posebno ne diši.

Na *Francoskem* gre državni voz hitro navzdol. Prišli so na sled velikim goljušijam. V državni blagajnici manjka par milijonov. 91 milijonov je vlada izdala za stavbe, katerih pa nikdo ni sezidal! Pri neki volitvi so prišli na to, da je župan 20 listkov podtaknil, ki so bili seveda zanj. — Kakor znano, je 16. julija malovreden človek streljal na predsednika francoske ljudovlade. Pravijo, da ga je predsednik sam najel, da bi tako postal bolj imeniten. Ko so ga postavili pred porotnike, dejali so zdravniki, da je zmešan, in poslali so ga v norišnico. To je pa le po ceni in vsakdanji izgovor! Če se kdo ustrelil: zmesalo se mu je; če kdo ukrade: zmesalo se mu je; če kdo ubije: zmesalo se mu je. In potem je tak pred svetom opran. A pred Bogom?

Na *Angleškem* v Londonu je zboroval shod socijalnih demokratov iz vsega sveta, tudi nekaj Slovencev je bilo tam. Kdo ve, če bo zdaj kaj bolje na svetu, ko so ti možje par neumnih uganili? Menda ne, kajti z bombami, kakoršne socijalni demokrati med ljudi mečejo, pač ne osrečujejo ljudstva.

Na *Turškem* je vse pri starem. Države evropske hodijo krog Turka, kakor mačka krog vrele kaše in nobena si ne upa, stiskanim in preganjanim kristijanom pomagati, dasi jih Turki moré in koljejo, da je groza. Se pač jedna država boji druge in nobena noče se prva opeči. Najbolj nesramno pa se pri tem še vedejo kramarski Angleži, ki nič vojske nočejo, samo da bodejo tako polagoma odrinili druge države, kakor poreden fant svoje tovariše od sklede, da se potem sam masti. Angleži bi namreč bogato in rodovitno Kreto radi za-se imeli.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. Dne 6. t. m. razsajal je po Kranjskem in tudi po sosednjih deželah hud vihar, ki je napravil mnogo škode. Prevračal je kozolce, lomil drevesa in pomandal žito. Grozen naliv pa je poplavlil rodovitna polja in odnesel v goratih krajih mnogo plodne zemlje. Posebno hudo je bilo v kamniškem okraju. Pa tudi iz drugih krajev prihajajo poročila, da je toča napravila nekaj škode. Vrh tega pa je še strela premnogo dreves razklala in precej poslopij užgala. Marsikje so ljudje mislili, da bo sodnji dan, tako je bilo. — V Kamniku je po noči od 4. do 5. t. m. neznan zločinec vrgel kip sv. Janeza ob Nevliškem mostu v vodo, poprej pa je križ, ki ga je držal svetnik v roki, popolnoma zdrobil. — V Kamniku je mnogo tujcev iz vseh delov sveta, ki se tam zdravijo po Kneipovem načinu. — Cerkev svete Rozalije nad Krškim v Trški Gori je popolnoma prenovljena in olepšana. — Okrajno glavarstvo v Radoljici izdalo je ukaz, kateri prepoveduje tujcem na Bledu hoditi na pol nagim. Rikljev gostje so namreč hodili po Bledu tako napravljeni, da je moral človek oči od njih obrniti. Po sosednjih hribih pa so letali popolnoma nagi in s tem

dajali pohujšanje domačinom. Da se to odvrne, je okrajno glavarstvo pod strogo kaznijo prepovedalo hoditi v taki opravi. — Romarska cerkev sv. Roka v Dravljah, katero je lani potres zelo poškodoval, je letos lepo popravljena in prenovljena. — Vtonil je 2letni otrok Pavla Celharja iz Selc, okraj postojniški, v koritu. — V Selcih je strela udarila v neko hišo, ki je vsa pogorela, a ljudje so se rešili. — 19letna M. Jekovec iz Luž v kamniškem okraju je umorila svoje novorojeno dete. Grozovita mati že sedi v zaporu. — Dne 10. t. m. sta bila vmeščena č. gg.: Gregor Jakelj na župnijo sv. Jakob ob Savi in Gustav Koller na župnijo Babno Polje. — Dne 25. t. m. bodo v Polhovem Gradcu odkrili spominek zaslužnemu slovenskemu skladatelju in duhovniku Gregoriju Riharju. Riharjeve pesmi in napevi znani so po vsem Slovenskem. — Dne 11. t. m. blagoslovili in otvorili so novo kočo planinskega društva na Triglavu za hribolazce. Bilo je 100 slovenskih, hrvaških in čeških hribolazcev navzočih pri ti slovesnosti. — V Ljubljani pri sv. Jakobu prav pridno popravljajo po potresu razdrto cerkev in bo še letos dodelano pročelje in novi zvonik do strehe. — Deželni brambovci odidejo dne 5. septembra k vojaškim vajam. — Na Dobrovi so romarsko cerkev Matere Božje prav lepo popravili. — V Zapogah pri Smledniku so dobili nov lep križev pot, katerega je preč. o. frančiškanski gvardijan dne 9. t. m. slovesno blagoslovil. — V Leskovcu je 10. t. m. začel goretí kozolec, pod katerim je imela tamošnja požarna bramba shranjeno svojo brizgalnico. Rešili so kozolec in brizgalnico, ki je pa precej osmojena. — Dne 10. t. m. ustrelila se je 18letna poštna odpraviteljica v Trojanah, Marija Hrastnik. — Delavke ljubljanskih tovarn imele so od 14. do 17. t. m. duhovne vaje v Šentjakobski cerkvi. — Dne 2. avgusta obhajal je preč. gosp. župnik in duhovni svetnik Jožef Kerčon 50letnico svojega mašništva v Predosljih na prav slovesen način. Zvečer so mu hvaležni farmani, katere ze skrbno vodi 32 let, napravili lepo podeknico in se mu zahvalili za vse dušne in telesne dobrôte, katere so v tem času od njega prejeli. Drugi dan pa je g. zlatomašnik med obilno duhovščino krepko stopal v cerkev in se zahvalil Bogu, da mu je dal čakati zlato mašo. Bil je to vesel dan za celo faro in Bog ohrani še mnogo let g. zlatomašnika!

Štajersko. V Kraljevcih pri Sv. Juriju ob Ščavnici vzdala se bode spominska plošča velezaslužnemu slovenskemu pisatelju Davorinu Trstenjaku in dne 6. septembra se bo ta plošča slovesno odkrila. — V Rogatcu in v sosednjih krajih je prav hudo pobila toča in naredila mnogo škode na sadju in trtah. — 28. julija obhajal je v Ljutomeru preč. g. dekan Skuhala s svojimi tovariši 25letnico mašništva. — V nedeljo po sv. Ani pa je veleč. g. Jož. Slavič služil pri sv. Ani na Nemškem svojo zlato mašo. — Slovensko pevsko društvo v Ptujju je imelo 15. avgusta veliko pevsko slavnost v Brezicah. — Okoli Vitanja je toča silno pobila. — Poljedelski minister grof Ledebur se je pripeljal dne 16. t. m. v Maribor, dne 17. pa v Celje. — Dne 7. t. m. zjutraj ob 1/5. uri tresčilo je v zvonik župne cerkve sv. Lorenca

na Dravskem polju. Strela je poškodovala streho, stene in orglje. Škode je nad 2000 glđ. — 11. t. m. tresčilo je v Veliki Nedelji v hišo Antona Kaudriča, ki je popolnoma zgorela. Ljudi in živino so rešili. — 5. t. m. je v Dravi pri Mariboru utonil neki rokodelski učenec, ki jo je hotel preplavati. — Prevzv. g. knezoškof posvetili so prelepo novo kapelo v poslopju gosp. Fr. de Leppi v Hrastniku.

Koroško. V Tinjah praznoval je 61letnico svojega mašništva preč. gosp. prošt Lovro Serajnik pri čvrstem zdravju. — Zadnji vibar je naredil zlasti krog Šent Vida mnogo škode. — Benediktinci v St. Pavlu imeli bodo s prihodnjim letom tudi visjo gimnazijo. — V Vrbi napravijo 30. t. m. kolesarji dirko. — Pri porotni obravnavi 8. avgusta je bil 17letni kmet Fr. Hafner zaradi navedenega pregreška in tatvine v tajni seji obsojen na 4 mesece. Hlapec Anton Vouk bo sedel 4 tedne, ker je pretel svojemu gospodarju, da ga bo s stoli spodil iz hiše, ko mu gospodar ni hotel dati pijače. Alojzij Visip je dobil tudi 4 tedne, ker je Rafaela Malnerja opledel z ruto, v kateri je bil kamen, tako, da se je temu naredila velika rana na glavi. — Neki učitelj je bil sit življenja, zato se dvakrat ustrelil v spodnjo čeljust, pa smrt noče priti, ampak komaj je odšel duhovnik, ki ga je sprevidel, poda se učitelj sam na pot k bližnjemu zdravniku. — Na Dobrač hočejo iz Beljaka napraviti železnico.

Primorsko. Dne 2. avgusta pobila in umorila sta dva laska policaja v Lošnju nekega mladeniča samo zato, ker je peval hrvaške pesmi, in sta prav po nečloveško razmesarila mrtvo truplo. Ljudstvo je sila razburjeno. — V Šlovrencu je praznovala ondodna župnijska cerkev stoletnico, kar je sezidana. — V Biljani povečali bodo cerkev. — Pod St. Andražem se je vtopil 17letni Čoš iz Podgore po nesreči. — V Kanalu je pogorel hlev Ivana Juga. — Novi tržaški škof monsg. Sterk, ki biva sedaj na oddihu v Beljaku, pride pričetkom meseca septembra v Trst ter bo dne 8. slovesno vmeščen na stolico sv. Justa. — Pod Turnom je zadal mladenič v noči 2. t. m. nekemu Droču iz St. Petra dve smrtonosni rani. Drugi dan je ranjenec umrl, a zločinec se je sam zglasil gosposki. — Vipavska železnica bo stala jeden milijon 600.000 glđ. — Neki Franc Vrtovec iz Ribemberka je hotel vzdigniti deblo, ki se mu je pa tako nesrečno zvalilo na nogo, da mu jo je zdrobilo. — V Vipolzah je zgorel hlev, v katerem je bilo 80 centov sena. — V Renčah se je v soboto 9. t. m. po noči na grobu lastne matere ustrelil 25letni mladenič L. Hebat. — 12. t. m. so v Trstu napravili dirko po morju, to se pravi, skušali so se, kdo bo prej prijadral v malem čolničku do cilja. Tega tekmovanja so se udeležili Lahi in Nemci. Ker so pa ti slednji bili povsod prvi, so bili Lahi silno jezni in so prav grdo napadali zmagovalce.

Listek.

Sirota v ječi.

(Povest iz francoske zgodovine.)

Leta 1792. je prišla mlada vdova, kneginja Ljubomirska, potomka stare plemiško-poljske rodovine, v Pariz. Povsem je bilo neznano, kaj jo je tako nenadoma privelo v francosko glavno mesto, in to ob času, ko so skoro vse plemiške rodovine zapustile to središče preteče prekucije. Nekateri so si pripovedovali, da je bila zapletena v neko zaroto proti ruskemu dvoru, katera se je pa odkrila, — in kneginji ni preostajalo drugega, kakor da je pobegnila iz domovine; drugi so zopet govorili, da je skrivna ruska agentinja. Gotovo pa je bilo, da je imela vsega obilo; nastanila se je v krasni palači ter je občevala z najvplivnejšimi političnimi osebami.

Casovne razmere so jo pa prisilile, da je svoje razkosje precej omejila. Sijajni dnevi v Versail-u (reci Versel-u) so namreč že davno prošli; razkošni Trianon, najljubše bivališče Marije Antonijete, je bil razdejan. Saj je bil celo kralj s svojo soprogo že ujetnik revolucionarnih množ.

Odkar so odpravili divji prekucuhi vsako kraljevsko oblast in sploh družabno življenje, se je mlada kneginja še bolj umaknila javnemu življenju; le najbolj zaupni prijatelji so jo se obiskovali v njenem hotelu Saint Germain (reci Sen Zermen). Na videz je živel edino še svoji mali, ljubki petletni hčerki Rozaliji. Vse posle, ki jih je pripeljala seboj iz Poljskega, je poslala nazaj v domovino; obdržala je le starega, zvestega služabnika Gregorja.

Dne 21. prosinca, l. 1793. je padla kraljeva glava pod giljotino; 6. aprila pa je pričel delovati znani »dobrodelni odbor« pod vodstvom Marat-ovim in Danton-ovim. Pričela se je grozovita morija. Ječe so se polnile, giljotina ni mogla dovolj hitro delati, da bi zadoščala številnim obsodbam revolucionarskega sodišča.

Zadnjega avgusta istega leta prihrumé nenadoma vojaki v stanovanje kneginje Ljubomirske. Ne da bi se ozirali na to, da je Ljubomirska tujka in torej pod varstvom narodnega prava, so vlekli pomilovanja vredno mlado gospo na že pripravljeni voz in ji kljub gorečim prošnjam niti dovolili niso, da bi vzela slovo od svoje ljubljene Rozalije. Komaj je še mogla solzečemu se Gregorju zašepetati: »Gregor, skrbi za princezinjo, in če je mogoče, poskrbi, da jo še danes vidim!«

Sodišče je delalo grozno hitro. Kneginjo so pripeljali kar naravnost v tisti prostor, katerega so ti nečloveški morilci zvali norčevaje »prag paradizna«. Tam je bilo obsojencem pričakovati le še ukaza, kdaj bo treba položiti vrat pod giljotino.

Kneginja Ljubomirska je bila jedna izmed tistih, ki so bili že prej obsojeni, predno so jih zgrabili. Dolžili so jo prijateljstva s sovražniki Francije; omenjali so nekatere neprevidne izraze, kateri so se ali le buje go-

vorili v njenem domu, in trdili so, da je živel v prijateljskem znanju s privrženci Ljudovika XVI.

V rešnici pa je bilo vse to prav vse jedno, in naj se je kneginja še tako dobro zagovarjala: kot »sumljiva aristokratinja« pripade smrti.

Nezavestno so jo odnesli izpred krvoločnih sodnikov. Ko se je vzbudila, se je zopet s strahom zavedla, kje da je. Prvi klic njen je bil: »Moja Rozalija!«. In glej! ravno isti hip vstopi Gregor z otrokom v naročji. Podkupil je namreč čuvaja, da ga je noter izpustil. Vso noč je prebila nesrečna žena čuječa poleg ljubljenega otroka, katerega je tedaj zadnjič videla. Kako se ji je krčilo srce, ko je prišla določena ura, — ni ga mogla izpustiti iz rok, poljubovala ga je, pritiskala na prsi, — a med tem so se straže menjale in podkupljeni čuvaj je odšel. — Vstopil je vojak in prebral imena onih, kateri imajo nastopiti zadnjo svojo pot, — k giljotini. Med drugimi je klical tudi kneginjo Ljubomirsko. Imela je komaj toliko časa, da je izročila otroka nekaterim usmiljenim gospem, katere so isto tako čakale odloka, kdaj se jih »milostni« sodniki usmili in jih pokličejo pod sekuro. Še enkrat je mogla poljubiti drobna ustna milemu otroku, še enkrat pogledati v svetli očesci, — potem jo pa zgrabi surova vojakova roka in jo vleče na krvavo morišče. »Naprej, kaj mislite, da krademo čas?«

Uro pozneje je padla njena lepa glava v pesek, dva dni pozneje pa je doletela ista usoda — zvestega Gregorja. Še tisti dan so ga namreč priprli, ko je prinesel malo Rozalijo v ječo; in drzni starec se je obnašal pred sodniki tako odločno in neustrašeno, da so ga razjarjeni krvniki še prej kakor sicer izročili smrti. Kaj jim je pa bilo za jedno človeško življenje!

Na otroka, na princezino Rozalijo ni nihče mislil.

Nesrečnim gospem v ječi se je usmilil otrok. Delile so svojo pičlo hrano z njim, skrbele so prav z matersko ljubeznijo zanj. In čuvaji so tudi zatisnili oko, — kakor bi ne zapazili mladega bitja med ujetnicami, — ker tudi v neusmiljenih prsih je še večji del kak ostanek človeškega čuta.

Kaj naj bi pa sicer z otrokom tudi storili, ki nima nobenega svojega v mestu? Ga bi morda tudi poslali pod giljotino kot »državi nevarnega«?

Rozalija je ostala v ječi, in če so to ali ono gospo zjutraj zgodaj poklicali v smrt, jo je izročila drugim z besedami: »Skrbi za njeno siroto!«

Tedni, mesci so prešli. Gospé, ki so bile soujetnice s kneginjo Ljubomirsko, so že davne izdahnile svoje duše pod giljotino. Na mesto plemenitih aristokratinj, katere so bile prve žrtve grozne prekucije, so stopile soproge zmernih žirondistov, katere je zlobni Robespierre (reci Robspier) za njimi poslal. Usoda Rozalina se ni prav nič spremenila; le njeno rodovinsko ime in plemenito pokolenje njeno se je pozabilo, — bila ni družega kakor »njena sirota«, ki je imela skoro vsak dan drugo »mater«.

Slednjič se jame usoda nesrečne Francoske vendar na boljše obračati. Dne 10. termidora (28. julija) l. 1794.

je oprostila giljotina zemljo divjega Robespier-a in tovarisev njegovih. Silni vihar je nekoliko potihnil; vajeti krvave republike so vzeli v roke zmerni mozje v »direktoriju«; toda kmalu je vzrastel nad njih glavami prvi konzul, in pozneje cesar — zmagovalni Napoleon.

Ječe so se jele prazniti. Tudi ženski jetnišnici so se odprla vrata; toda zadnje gospé, s katerimi je mala Rozalija skupno prebivala, so bile le malo časa v ječi; ko jim je zasvetila zlata svoboda, so na vse drugo mislile, kakor na »njeno siroto«. Rozalija je jokala in se branila, ko je novi nadzornik zapovedal, naj jo pošljejo v najdenišnico. Priljubila se ji je strašna ječa, kjer jo je sto mater, katere so morale ostaviti lastne otroke, pestovalo, božalo in poljubovalo.

Tu pa pristopi jetničarska perica, ki je bila slučajno navzoča, in prosi: »Dajte jo meni. Hočem jo imeti kot lastnega otroka.«

Čuvaj se glasno zasmije: »Gospa Bernot, ravno prej ste tožili, da ne veste, kako bi nasitili svojih pet otrok, in zdaj si hočete še jednega na glavo nakopati.«

»Le nikar ne skrbite«, odgovori žena mirno in vzame otroka v naročje. »Kjer jih ima pet svoj košček kruha, tudi šesti ne bode stradal.«

Nadzorniku je njeno obnašanje ugajalo. Tudi se mu je prav zdelo, da mu prihrani sitno poizvedovanje in pisarenje. — Rozalija je šla z vrlo perico in pri nji ostala.

Ni se ji ravno slabo godilo. Zena ni delala nika-kega razločka med njo in lastnimi otroki. Vzgojila jo je v pridno in pošteno deklico.

* * *

Ko so se razmere na Francoskem zopet vredile, se je pričelo povpraševanje po kneginji Ljubomirski. Zvedeli so, kako nesrečno je končala. In kje naj bi bila njena hči, jedina dedkinja ogromnega premoženja? Vse povpraševanje po mladi princezinji je bilo zaman.

S pomočjo denarja, katerega agentje niso stedili, in vpliva, ki ga je imela umrla kneginja v diplomatskih krogih, se je slednjič posrečilo, da so izvedeli, da je stari Gregor z otrokom vred ostavil na dan njene smrti palačo; pozneje so našli med starimi papirji nekaj odlok, po katerem je bil tudi neki kneginji služabnik obglavljen; o mladi poljski princezinji je izginil vsak sled. Naposled je priznalo domače sodišče dedščino bližnjim sorodnikom.

Leta 1806 — odnošaji med ruškim carjem in Napoleonom so bili še ugodni — je dobilo rusko poslanstvo v Parizu še jednega člana, grofa Feodora Rzewonskega. Rusko poslanstvo ni stanovalo že tedaj v tisti bliščeči palači, katere razkošje in zlasti lepa kapela je jedna izmed prvih pariških znamenitostij, temveč bivalo je v najetih, tesnih prostorih. Novi poslanski član grof Rzewonski si je moral poiskati stanovanje izven poslanskega poslopja, in dobil je je v sloveči gostilni, v hotelu Grange Batellieri.

Ko je grof kakih 14 dni po svojem prihodu korakal po hodniku prvega nadstropja, je srečal dve ženski,

ki sta nesli s perilom napolnjeno košaro in se mu prav ponižno umaknili v stran. Rzewonski je hotel iti dalje, ne da bi ju pogledal, kar čudovita lepota mlajše perice njegovo pozornost na se obrne.

Deklica je bila v resnici nenavadno lepa; visoka, vitka postava z nežnim obrazom in gostimi plavkastimi lasmi. Najlepše pa so bile velike, temne oči s tisto čudovito temno bliščobo, ki spominja na dragi opal.

Grof je postal nekako zmeden. Zdelo se mu je, da je videl že nekje te čudovite oči, pa ni se mogel spominjati, kje in kdaj. Naposled pozdravi nehoté mlado zarudelo krasotico, — in starejša, najbrže njena mati, mu nekako neprijazno odzdravi, — potem pa odide v svoje stanovanje. Toda pozabiti ne more onih temnih očí, zopet in zopet se mu prikazujeta, dokler se mu ne vzbudi v duši spomin na dvoje družih očí, ki sta bili tako zelo podobni očescem mlade perice: domislil se je svoje nesrečne sestričinke, kneginje Ljubomirske, ki je tu v Parizu tako nesrečno končala.

Odslej se je še bolj zanimal za mlado deklico. Naroči svojemu sluzabniku, naj v hotelu kaj poižve o nji, — in pripravi dečko se kmalu vrne s poročilom, da ima v mislih najbrže hčer perice Bernot. Grof pokliče na to lastnika te gostilne in ta mu pové, da se perica s precejšnjo svojo družino sicer jako težko preživi, da je pa vendar ona, kakor tudi omenjena hčer skozi in skozi pošena. Po mnenju gostilničarjevem se je grof jako motil, in še le po daljšem obotavljanju je dal perici poklicati v hotel.

Grof Rzewonski je mislil še vedno na vse drugo, kakor na to, da bode našel hčer svoje sestričinke. Kako bi pa mogel tudi kaj takega slutiti pri hčeri uboge perice? Hotel jo je pa vendar videti! Osrečiti je hotel vsaj za jedno uro deklico, ki je tako zelo podobna njegovim ranjki sorodnici.

Gospa Bernot je prišla s svojo hčerjo. Pogodila se je pa, da sme grof le v navzočnosti gostilničarjevi z njo govoriti, ker dobro je vedela, da le tako zaveže usta hudobnim jezikom.

Ko pa grof Fedor v drugič zagleda deklico, mu jame srce utripati in najti ne more besede, s katero bi jo ogovoril. Zdaj se le spozna, kako je podobna umrli kneginji; to niso samo njene oči, tudi v najbolj preprosti obleki je bil ves njen stas, vse poteze na obrazu, mala rožnata ustna, sploh vse, vse je bilo kakor pri ranjki kneginji Ljubomirski.

S težavo spregovori nekoliko besedij z deklico, potem pa pokliče mater in gostilničarja v stransko sobo.

•Ta otrok, ta deklica je vaša hči?« vpraša hlastno.

•Rozalijo ljubim kakor vsacega družega svojega otroka,« odgovori perica, kakor bi se hotela izogniti pravemu odgovoru.

•Rozalija!« zakliče grof. •Moj Bog! Gospa, rotim vas pri vsem, kar vam je svetega, odgovorite pošteno in odkrito. Ali je Rozalija vaša lastna hči?«

Gospa Bernot ga osupnjena pogleda. Vendar je že slutila, da se godi nekaj važnega.

•Po srcu mi je lasten otrok,« pravi čez nekaj časa. •Po rojstvu — pa ne.«

•Govorite, za božjo voljo, gospa, govorite! Bog je moja priča, da mislim pošteno.«

•Torej: jaz sem vzela Rozalijo k sebi; bila je hči neke vjetnice, ki je pa bila obglavljena. Njenega imena ni vedel nihče, ko sem jo vzela k sebi; njena sirota — tako so ji dejali v ječi. Več vam ne vem povedati. Toda vzeli mi ne bode nje, mojega ljubega, dobrega otroka. S temi-le rokami sem jo vzgojila, na mojem srcu je počivala.«

Grof Fedor si je prizadeval, da bi jo pomiril. Njegovo srce je bilo prepolno, hotel je planiti v drugo sobo in pritisniti na svoja prsa zopet najdeno princezino. In vendar mu ostane v duši zopet tesen dvom. Kaj pa, če bi se motil? Kaj, če bi morda tujko v svojo rodovino vsprejel? Zastonj je premišljeval, kako bi se prepričal.

Kar ga navdahne dobra misel. Še dobro se je spominjal ur, ko je še kot mladenič stal poleg srečne sestričinke pri zibelki male Rozalije, in še zdaj mu doni v srcu melodija otročje pesmice, s katero je zazibala vsak večer ljubeznjiva mati svoje dete, da je zaspalo. Bila je to stara poljska pesmica, katero je i njegova mati prepevala ob njegovi zibelki.

Odpre torej na lahko vrata v sobo, kjer je sedela Rozalija s sklonjeno glavo in proč obrnjenim obrazom. Videti ga ni mogla.

Ko začne bolj na tihoma prepevati v mehkih poljskih glasovih, se Rozalija na mah po konci vzravna. Rudečica jo oblije, se prime z obema rokama za čelo, strese se po vsem životu, in potem, potem se ji izviije glasen klic, ki je prišel iz srca, iz njenih prsi: spoznala je zopet pesem iz svoje prve mladosti, pesem svoje matere.

Ni treba veliko poročati. Grof Fedor Rzewonski ne vzame samo svoje sorodnice, temveč tudi gospo Bernot z vsemi njenimi otroki k sebi, od katerih se hvaležna princezinja ni hotela ločiti.

Narodno gospodarstvo.

Nabral Pohorski.

Pravila, kako treba meso sušiti. •Moj Bog, tako malokdaj si more ubogi človek privoščiti grizljaj mesa, pa še ta se mu hoče vselej pokvariti. Take in jednake tožbe slišijo se pogosto. Resnica je, da kmet razun koščka mesa nima o praznikih ničesar priboljška; žalostna resnica tudi, da kakor je lepo posušeno meso okusna, je slabo, sprijeno meso odurna jed. To pa vse zategadelj, ker se z mesom ni pravilno ravnalo, kajti vsako meso od zdrave živine mora imeti pravi okus, dišavo in slast. Da pa ima vse te lastnosti, treba se je ravnati po pravilih, s skušnjami potrjenih. Teh hočem nekaj zapisati, kakor so mi jih priporočali skušeni možje.

1. Kadar se kaka zaklana žival razdevlje, treba meso najprej shladiti. Gorko meso že usoliti in stlačiti v kakšno posodo, je jako škodljivo, ker se lahko rodi v njem gnjiloba. To pa odpraviti je pozneje težko ali celo nemogoče.

2. Je treba meso prav soliti. Svetujem, ako so kosi količkaj večji, da se zraven soli primeša vsaj peti del solitra, kateri veliko bolj prodira v meso, nego sol. Samo treba ga je prej drobno stolči in s soljo zmešati. Vse to pa je treba v meso jako uribati, samo po vrhu natesena sol ostane rača le na vrhu. Kjer pa ni soli v mesu, ondi ni pravega okusa, marveč zoperna gnjiloba. Paziti je tudi, da se pri debelejših kosih napravi zarez ali prostor med mesom do kosti, kjer treba najbolj soliti. Pomniti namreč je, da vsaka gnjiloba se rodi najraje zraven kosti, od koder prevzame potem celi kos. In da le jeden ud ali kos začne gnjiti, je velika nevarnost za vse meso!

3. Velike važnosti je, kako se osoljeno meso v posodo polaga. Izkušeni mesarji trdijo, da naj se vselej kos tako obrne na vrh, kakor je bil poprej obrnjen k sredini trupla. To pa zato, da po onih žilicah, kjer se je prej pretakala kri, najlagje presine sol, da meso prevzame. Paziti je toraj, da se kosovi, posebno večji, obračajo vedno z zunanjim (spehovim) delom navzdol.

4. Marikje imajo navado, da osoljeno meso polivajo s česnovno vodo. To sicer ni škodljivo, marveč da mesu prijeten duh, ali polivati se ne sme precej, kadar se je solilo. To zato, da česnova voda ne izplahne soli iz vrhnjih kosov mesa. Toraj se mora z omenjeno vodo politi šele čez nekaj ur po soljenju, kadar je že sol vsa v meso se posušila.

5. Potrebno je soljeno meso blizu teden dni na srednje gorkem prostoru hraniti. Ne velja preveč na mrzlem po zimi, da ne more sol v meso vse prehajati; ni dobro tudi preveč na toplem, kjer se meso tako rekoč »kuha«. Najbolj pripraven prostor je skoro vedno klet, kjer ni po zimi premrzlo, poleti tudi ne pregorko. Dobro je v tem času meso večkrat nekoliko predevali, zlasti pa solno vodo odcediti in vnovič politi.

6. Kadar se meso obeša, da se suši, bodi to — vsaj ob gorkem času, ko so muhe — zvečer! Po noči namreč meso nekoliko usahne, da se zjutraj mušja jajca več ne primejo. S tem je tej nadlegi najlozje pomagano.

7. Treba paziti na temperaturo ali gorkoto, kjer se meso suši. Nad ognjiščem, pod obokom v kuhinji ali v nalašč narejeni sušilnici za meso mora se skrbeti, da se meso prenašlo ne suši. Velika vročina napravi zunaj na mesu nekako skorjo, skozi katero ne more prehajati zrak, zato ostane meso znotraj surovo in začne gnjiti. V takem prostoru treba meso le za 24 ur pustiti, potem ga za toliko časa na hladno prestaviti, tako bo de se meso lepo preobrazilo in posušilo. — Le kdor tako ravna, pripravil bo okusnega mesa!

Učni tečaj za slavnitarstvo. Ministerstvo za uk in bogočastje je ustanovilo v nastopnih krajih v jesenskih in zimskih mesecih 4 do 6 tednov trajajoče učne tečaje za slavnitarstvo: 1. v Domžalah za

občine Domžale, Dob, Jurše, Dragomelj, Ihan, Podrečje, Depalovas, Homec in jeden del Brezovice; 2. v Moravčah za občine Moravče, Veliko Vas, Spodnje Koseze, Peče, Drtijo in jeden del Brezovice; 3. v Rovu; 4. v Mengšu za občine Menges, Loka, Moste in pa Suhedole; 5. v Kamniku za občine Kamnik, Podgorje, Zdornji Tuhinj, Tunice, Stranje, Mekine; 6. v Šmarci; 7. v Dolskem za občini Dolsko in Dol; 8. v Trzinu za Trzin in Rašico; 9. v Radomljah za Radomlje in Volčji Potok; 10. v Prevojah za Prevoje in Krtino; 11. v Lukovici za Lukovico, Zlato Polje, Češnjice in Rafolče; 12. v Cerkljah za občine Cerklje, Lanovče in Zalog.

Posojilnica in hranilnica v Tomšlju je začela poslovati dné 9. avgusta. Hranilne vloge se obrestujejo po 4½ odst., posojila se dajejo po 5½ odstotka. Vpisnina je 20 kr. — Naj bi vspešno delovala jednako drugim sestram po domovini ljudstvu v korist.

Razne novice.

(V bogoslovno semenišče ljubljansko) so doslej na novo sprejeti naslednji gg.: Barle Ivan iz Šenčurja, Čop Anton iz Breznice, Jane Peter iz Križev, Kolbezen Leopold iz Črnomlja, Kraker Josip s Starega Loga, Kralj France iz Strug, Legat Evgen iz Zagorja, Majdič France iz Čemšenika, Očepek Josip iz Zagorja, Ogrizek Jakob iz Slavine, Plahutnik Ivan iz Ljubljane, Rebol France iz Preddvora, Skubic Anton iz Lipoglava, Sušnik Matevž s Trate, Terskan Stefan iz Sostra, Zibreht Valentin iz Predoselj.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je dne 11. t. m. imela najstarejšo redno veliko skupščino v Ljubljani, katera pa ni bila tako dobro obiskana, kakor poprešnja leta, ko se je vršila po krajih izven Ljubljane. Skupščinarji so se po g. Pogačniku iz Podnarta nad zaspanostjo in brezbriznostjo Ljubljancanov naravnost pritožili. Zboru je predsedoval veleč. g. Tormo Zupan. Č. g. tajnik Anton Zlogar je podal zelo natančno poročilo o družbinem delovanju v preteklem letu. Družbenikov je štela družba 11 200, podružnic 132. — Blagajnik č. g. A. Koblar je poročal o denarnem stanju. L. 1895. je imela družba 21.951 gld. 44 kr. dohodkov ter 32 908 gld. stroškov, primanjkljaja tedaj 10.951 gld. Stroški so bili radi tega tako visoki, ker je družba v Trstu kupila hišo za svojo solo in ker se je za Velikovoško solo na Koroskem porabilo 12.077 gld.

(Vabilo na javni društveni shod), ki ga priredi »Katoliško polit. društvo za Dolenjsko« v nedeljo, dné 23. t. m. ob polu 4. uri popoldne v Metliki na Vukaničevi pristavi, ob slabem vremenu pa v gostilni »pri zlati kroni«. Vspored: 1. O krščansko-socialni organizaciji, govori Ign. Nadrah. 2. O deželnozborskem delovanju, poroča deželni poslanec Fr. Schweiger. 3. Slučajnosti. —

Odbor.

(Vabilo k javnemu shodu), katerega priredila I. podružnica družbe sv. Cirila in Metoda Gorenjska Dolina in II. katol. slov. društvo za radovljiski okraj 23. t. m. 13. nedeljo po binkošnih ob 3. uri popoldne v Kranjski gori na Urbanijevem vrtu s sledečim vsporedom: 1. Poročilo načelnštva podružnice sv. Cirila in Metoda in volitev novega načelnštva. 2. Poročilo poslanca g. J. Azmana o deželnem zboru. 3. Poročilo državnega poslanca g. F. Povšeta o državnem zboru in o volilni reformi. 4. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabila načelnštvo podružnično in odbor slov. katol. društva za radovljiski okraj.

(Grof Badeni na Kranjskem.) 3 in 4. t. m. bil je ministerski predsednik grof Badeni na Kranjskem, da se je osebno prepričal o škodi, katero je deželi in vzlasti Ljubljani povzročil lanski potres. Ogledal si je 3. t. m. Bled, kjer se je ob njegovi navzočnosti blagoslovilo novo letoviško poslopje. — Zvečer so mu Blejci priredili krasno razsvetljavo jezera. Drugi dan se je odpeljal v Ljubljano, katera ga je tudi zelo slovesno vsprejela. Po vseh ulicah in trgih, kjer se je vozil, so bile razobešene zastave, zvečer pa je bila velikanska bakljada slovenskih in nemških društev. Po dnevu so se mu predstavljali zastopniki duhovščine, raznih uradov in društev. — Gospod ministerski predsednik se je pač lahko prepričal, da je Slovenec tudi za drobtine, ki mu padajo z dobro obložene državne mize, hvaležen.

(Shod na Zaplazu.) Veliki romarski shod na božjepotnem griču Marije Pomagaj na Zaplazu je letos dne 21. avgusta.

(Shod v Št. Vidu pri Zatičini) dne 9. t. m. se je, kakor se nam od ondi poroča, dobro obnesel. Po primernem nagovoru domačega g. župnika je poročal obširno g. poslanec dr. Žitnik o delovanju deželnega zbora ter mnogoštevilnim volilcem podal jasno podobo deželnega gospodarstva. Volilci so mu izrazili popolno zaupanje. Drugi govornik, g. dr. Vinko Gregorič je govoril o gospodarskem vprašanju na kmetih. Priporočal je ustanovitev posojilnice in kmečke zadruge ter opozarjal na bodoče volitve za državni zbor. Konečno je kot zdravnik navajal žalostne posledice zganjepitja. Zivahna pohvala je pričala, da je govornik navzočim segel do srca. G. M. Veršec je poljudno razložil poslovanje Raiffeisenovih posojilnic. Po shodu se je takoj izvolilo posojilnično ravnateljstvo ter vpisalo nad 60 članov. Upamo, da s 1. septembrom prične posojilnica poslovati.

(Volitve na Štajerskem.) Volitve za dež. zbor štajerski se bodo vršile v kmečkih občinah dne 21. sept., za mesta, trge in kupčijske zbornice dne 23. septembra. Zeleti je, da si izberejo slovenski volilci v kmečkih občinah poštene krščanske moze, ki bodo hoteli in tudi zamogli zastopati koristi svojega naroda nasproti našim obilnim sovražnikom v državnem zboru. — A tudi v mestih, kjer smo se doslej vedno le poskrili pred nemško silo, moramo letos nastaviti svoje kandidate, saj je prebivalstvo v spodnjestajerskih mestih in trgih slovensko. Treba je le, da združimo volilce, jih politično izučimo in po-

tem neustrašeno nastopimo. V Mariboru bi bilo najbolje, ko bi Slovenci volili nemškega krščanskega socialista nasproti liberalcem. Slovenci plačujejo tretjino vseh deželnih davkov, a nimajo nobenega zastopnika niti v deželnem odboru, niti v deželnem šolskem svetu. S slovenskim denarjem gospodarijo Nemci sebi v korist, a nam na škodo. Tako ne sme več biti, zato pa rojaki na delo, da si priborimo naše pravice!

(Strašni viharji s točo) so razsajali prve dni tega meseca po našem cesarstvu. Najhujše je vdarjena Ogerska, kjer je več pokrajin, velikih kakor naša Kranjska, popolnoma vničenih. Viharji-vrtinci so odkrivali in podirali hiše, ruvali s koreninami najmočnejša drevesa, povodnji so poplavlile cele vasi in mesta, toča pa je zbila vse pridelke na polju in vničila vinograde za mnogo let. — Tudi slovenski Štajer je po nekaterih pokrajinah hudo prizadet. — Letina je večinoma povsod dobro kazala, sedaj pa je up kmetov pokončan. — Na Kranjskem je zlasti kamniško okrajno glavarstvo veliko trpelo. Z lrida nam poroča dopisnik, da je vihar lomil in ruval močna drevesa in da je toča naredila mnogo škode. — Pa tudi iz drugih krajev dežele dobivamo žalostna poročila o nalih in neprestanem deževju, kateremu bode sledila slaba letina na polju in slaba trgateg po vinogradih. — Bog nas varuj še hujših nesreč!

(Cesta iz Trziča v Podnart) Načelnik cestnega odbora za trziški okraj, A. Valavz, razglasa po časopisih, da se dela za prelozitev ceste iz Trziča v Podnart odajajo podjetnikom do 23. avgusta. Prelozitev ceste je preračunjena na 11.500 glđ. — To je odgovor načelnika cestnega odbora, Valavza, na želje, izražene od poslancev Kalan-a in barona Schwegel-na v zadnjem zasedanju deželnega zbora kranjskega. Tako se zaradi same trmoglavosti po nepotrebnem razmetavajo tisočaki, dočim bi jih drugod v deželi krvavo potrebovali za prepotrebne ceste. V celi deželi nimamo lepše ceste, nego je ona iz Trziča v Kranj in vkljub temu se dela druga cesta, ki ne bo imela nobenega pomena vzlasti tedaj, kadar se zgradi železnica Kranj-Trzič. Deželni odbor je vsled tega pisal načelniku cestnega odbora, naj se posvetuje, ali bi ne kazalo to delo za sedaj ustaviti. Odgovornost zadene torej cestni odbor.

(Uboj na Stranica.) V nedeljo dne 9. avgusta se je, kakor nam pišejo, petindvajsetletni sin posestnika in gostilničarja Kosa v Oplotnici na biciklu odpeljal skozi Konjice na Stranice. Domu gredé se je oglasil v krčmi »pri Nagliču«. Nekateri tukaj zbrani pivci so začeli ogledovati in vznemirjati tujcev bicikel. Lastnik pa jih je prosil, naj mu kolo pustijo pri miru, da mu ga ne portarejo. Toda neki lopov se ni zmenil za dobro besedo, ampak začel je razsajati in prisleca — mesariti! Tujec je odbežal iz sobe, ali ure njegovega življenja bile so žalibog že štete. Umril je na prostem pri Jerebovi hiši. V ponedeljek popoldne so mrliča prepeljali v očetovsko hišo v Oplotnico. S rota je sporazrezan posebno po hrbtu; leva roka razparana je od ramena do lakta, krvavi venec obdaja levo uho, brazda zarezana mu je po bradi.

(Iz Polhovega Gradca.) Dne 2. avgusta so pri nas prevzvišeni g. knezskof delili zakrament sv. birme. — Polhovi Gradec je storil, kar je mogel, da pokaže tudi na zunaj, kako visoko da čista višjega pastirja: vse je bilo v mlajih in zastavah, zlasti ob potu, kjer so imeli iti prevzvišeni knezskof. Na Pristavi zbralo se je mnogo-brojnega ljudstva veselo čakajoč svojega škofa; tu je čakala tudi šolska mladina s svojimi učitelji in pa gasilno društvo. Nato smo spremili prevzvišenega knezskofa v cerkev, kjer so bile litanije in blagoslov z Najsvetejšim. Ko stopimo iz cerkve, je bila krasna razsvetljava v čast višjemu pastirju. Birmanih je bilo 401 otrok.

(Iz Vipave.) Umrl je 13. t. m. zvečer tu v Vipavi starosta naše škofije, prečastni gospod duh. svetnik Jožef Nakus, rojen l. 1804, posvečen 1828. Pokopan je bil v nedeljo popoldne na Planini, kjer je 58 let služboval. — Blagi pokojnik naj v miru počiva!

(Župnija Ribnice) je dobil č. g. Fr. Dolinar, sedaj župnik v Horjulu.

(Dopolnilna volitev za državni zbor.) Vsled smrti poslanca kanonika Kluna je za sodne okraje Ljubljana, Vrhnika, Litija, Zatičina, Ribnica in Velike Lašče razpisana dopolnilna volitev za državni zbor na 29. septembra. — Volitve volilnih mož se bodo torej pričele kmalu v začetku meseca septembra. Opozarjamo torej svoje somišljenike, da se pravočasno pripravijo za prvotne volitve.

(Iz Bohinjske Bele.) Dne 2. avgusta so našli otroci pri kopanju pod Babjim Zobom utopljenega 70letnega Valentina Ropret. Sumi se, da je šel sam v vodo, gotovo iz strahu pred kaznijo, ker je skoraj gotovo on povzročil grozni požar na Beli.

(Zabranjena nesreča.) Dne 9. avgusta bi bila med Šmarijo in Škofelco kmalu zadela osebni in tovorni vlak; zadnji se je še o pravem času pokazal iz tunela, da so strojevodje mogli se vlak ustaviti. Kdo da je pomoto povzročil, se sedaj preiskuje.

(Strašna vročina.) Pri nas imamo skoro vsak dan dež in za avgust jako hladno vreme, v severni Ameriki pa vlada strašna vročina. Dne 11. avgusta je v Novem Jorku umrlo 48 ljudi zadetih od mrtvouda vsled vročine, več nego 100 ljudi je onemoglih padlo po cestah v nezvesti. Bolnišnice so prenapolnjene te vrste bolnikov. Vseh vsled žgoče vročine umrlih so do sedaj v tem mestu našli 226. Tudi v Čiesgi je v dveh dneh vsled vročine umrlo nad 100 ljudi. Koni vse polno leži mrtvih po mestnih ulicah.

(Mesto vsled opic — v nevarnosti.) V mestu Nelore v Indiji se je iz vseh krajev okolice naselilo do 10.000 opic, ki so ljudem v veliko nadlogo. Mestni očetje so tedaj razpisali nagrado 1 rupije za vsako vjeto opico. Kadar jih kdo več nalovi, mora jih pet milj od mesta peljati in potem žive izpustiti, kajti Indijanom vera prepoveduje kako opico usmrtiti, tako da prebivalcem ne bode družega kazalo — nego mesto zapustiti, kjer bodo potem opice vladale.

(Nevesta s tremi milijoni pravevna.) Železničarski kralj in milijonar v Novem Jorku, Korn. Vanderbilt, je razdedil svojega sina, ker se je zaročil z deklico M.

Wilorn, ki ima dote samo tri milijone dolarjev. — Sin upa, da bode tudi brez očetove dedščine lahko shajal.

(Koliko se popuši in penoslja v Avstriji.) L. 1894. se je v Avstriji pokadilo iz pip 226.821 metričnih centov tobaka, smodek 1188 milijonov in cigaret 93 milijonov. V nosove pa je slo nič manj nego 15.581 met. centov rujavega praska. Najbolj pušijo Čehi in Nizje-Avstrijci, najmanj Dalmatinci in Bukovinci. Največ nosljajo Primorci, najmanj Moravani in Štajerci. L. 1894. so prodali smodek za 42,429 220 gld., iz cigaret pa je slo tudi veliko milijonov v zrak. To so velikanske številke. Kaj bi neki počel naš finančni minister, ko bi mu vsi tobakarji in nosljiči na jeden dan napovedali štrajk, ter sklenili, da tobaku za vedno dajo slovo? V državnih blagajnicah bi kmalu nastala velika suša. Zato se pa tobakarji lahko ponašajo, da so najboljši varuhi — države.

(Z Notranjskega) se nam poroča: Nedavno ste priobčili dopis o bistriskem sodniku g. Kovaču. A ta dopis je bil zelo pomanjkljiv, ker se je ogibal fakt, ki označujejo tega gospoda sodnika. S strankami občuje ta gospod tako surovo, da je moral nekoč v svoji lastni uradni pisarni požreti očitane, da se vede kakor stekel pes. V nekem slučaju je vpil v pisarni nad kmeti: »Kdo vas je lagati naučil? Ali ste se to pri f... jih naučili? — V drugem slučaju je kmeta po krivici kaznoval, dal ga je v zapor. Storil je to iz jeze nad trnovsko posojilnico, od katere si je dotični kmet izposodil denar. Pozneje ga je vendar jela vest peči, poklical je kmeta, predno je še potekel čas kazni, k sebi in mu obljubil, da mu odpusti ostalo kazen, če kmet prizna, da je zaslužil kazen. Kmet — v resnici zaveden Notranjec — je to odklonil, a gospod Kovač ga je — vendar le izpustil. — To so le nekatere črtice iz sodnikovanja gospoda Kovača. Toda građiva imam še veliko več na razpolago, ki se porabi v primernem času. Le toliko bodi še povedano, da ugled pravosodstva vsled kozolcev g. sodnika Kovača v bistriskem okraju tako trpi, da mora to vsak prijatelj reda iz srca obžalovati.

(Iz oporoke.) ... Moj zvesti Ivan dobi 2000 praznih steklenic, kojih vsebino je izpil, ko sem bil še živ.

(Dijaki) ki so se ga preveč nalezli, srečajo razcapanega žida in takoj se zmenijo, z njim se nekoliko pošuliti. »Dobro jutro, oče Abraham«, pravi prvi, »dobro jutro, oče Izak«, pravi drugi, »dobro jutro, oče Jakob«, pravi tretji. Žid obstoji, pa naglo odgovori: »Jaz nisem nikdo teh treh, gospodje, ampak jaz sem Saul, sin Kis-ov, ki je šel osle svojega očeta iskat — in glej, tu sem jih našel vse.«

(Kako je to mogoče?) Črevljarski učenec: »Mislite si, gospa, včeraj je moj mojster s petimi steklenicami piva po stopnicah padel in vendar ni nobene ubil.« — Gospa: »Kako je pa to mogoče?« — Črevljarski učenec: »Ja, pa morate vedeti, da jih je že v zelodcu imel.«

(Tudi umetnik.) A.: »Misli si, moj oče je zdaj tudi umetnik postal!« — B.: »Tako, tega še nisem čul.« — A.: »Da, kajti izdeluje zdaj na umeten način surovo maslo.«

(Na kamniški železnici.) Postajni načelnik v Kamniku: »Mož, tako velikega psa ne smete nikdar več vzeti brez pasjega listka v vagon.« — Popotnik: »Oprostite, ko sem v Šiški vstopil, je bil še mali kužek. Kaj morem za to, da je med vožnjo vzrastle v tako velikega sultana.«

(Sila star kruh.) V Monakovem je pred kratkim neki profesor razkazoval 4400 let star egiptovski kruh. Z drobnogledom se lahko opazi, da je kruh iz ječmeneve moke.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 3. septembra 1896 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 8. avgusta:	87,	10,	20,	22,	1
Gradec, 8. avgusta:	89,	30,	73,	77,	13.
Ljubljana, 15. avgusta:	65	43	35,	45	12.
Trst, 15. avgusta:	23	81,	45,	44,	54

Tržne cene v Ljubljani.

19. avgusta.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st.	6 70	Špeh, povojen, kgr.	— 68
Rež,	5 60	Surovo maslo,	— 80
Ječmen,	4 50	Jajce, jedno	— 2
Oves,	6 —	Mleko, liter	— 10
Ajda,	8 50	Goveje meso kgr.	— 64
Proso,	6 —	Telečje	— 56
Koruza,	5 20	Svinjsko	— 62
Krompir,	2 10	Kostrunovo	— 36
Leča hktl.	10 —	Pišanec	— 45
Grah,	9 —	Golob	— 15
Fižol,	9 —	Seno, 100 kgr.	2 14
Maslo kgr.	— 90	Slama,	1 90
Mast,	— 60	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 20
Špeh, svež	— 66	» mehka	4 60

Pozor!

Posrečilo se mi je dobiti ravno nasproti stare krčme „pri Tišlerju“.

Kolodvorske ulice v Ljubljani,

prilagodljive prostore v prostornejši, na pročelju z velikim napisom

„pri starem Tišlerju“

zaznamovani hiši, da bodem tam po stari nizki ceni častitim gostom še bolje, posebno gledé bivališča postregel.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

L. Česnjovar,
krčmar.

559 2—1

Povesti IX. zvezek:

Andrej Kalan

izšel je ravno kar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek so še v zalogi.

10 let poročstvo!
da se ne zlomi ali oslabi kako
pero moje patentirane

harmonike na roko

po patentnem uradu v Avstriji
zavarovane pod št. 46101, na
Ogerskem pod št. 4974

Pri sedanjih harmonikah se primeri, da se zlomi eno ali več peres ter glasbilo postane nerabno. To se ne zgodi pri mojih novoiznajdenih glasbenih orodjih. Taka harmonika, dvo-zborna, s 40. glasovi kakor orgle, dvojnimi basom in dvojnimi registrom, odprto nikelnasto klavijaturo, z dvojnimi močnim mehkom in jeklenim okovom na vogalih, dolga 35 cm stane le 3 gl. 25 kr. Prav tako glasbilo trizborna, s tremi registri le 4 gl. 50 kr. Poština 35 kr. Zaboj in navod za igranje zastoj. Ilustrovani ceniki franko. Naroča se naravnost pri izumniku **Henrik Suhr** v Neuenrade, Vestfalsko.

Mlin v najem.

Ob stanovitni vodi na **Kokercu** pri Kranju daje se pod prav ugodnimi pogoji v najem petkolesni mlin z vso novo opravo. Lastnik mlin tudi proda. Več pové

Janez Dolžan,
posetnik na Kokercu pri
Kranju. 80 32

V najem dá dobro urejeno

kovačnico

na ugodnem prostoru v Vevčah pri
papirnici (Josefsthal) **Marija Pajer**, v Vevčah št. 35. 88 1

Učenec

dobrih starišev sprejme se v trgovini specerijskega in galanterijskega blaga takoj Na Bledu (Gorenjsko)

86 2-1 **Dragotin Repe.**

Kmetovalcem kateri se hočejo poučiti o marsičem, kar koristi njihovemu uspešnemu gospodarstvu, priporočamo knjižico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska rasprava

Spisal **Dr. Belec, župnik.**

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Dobiva se v „Katoliški Tiskarni“

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizke ceni.

Zahvala.

Za premnoge dokaze odkritosrčnega sočutja
v boleznih in ob smrti našega ljubljenežega očeta

Jurija Požar-ja

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem
— in dobrim našim sosedom se posebej za obilno
udeležbo pri pogrebu — najprisrčnejšo zahvalo.

Vrhopolje, dne 8. avgusta 1896.

89 1

Žalujoči ostali.

Pri nizki ceni.

63 6 Največja zaloga potrebščin za
krojače in šivilje
in najmanj za 20% ceneje kot drugod pri

Ign. Žargiju v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 8.

Pri nizki ceni.

Liniment. Capsici comp.

18—17 z lekarni Richter-jeve v Pragi 296
priznано izvrstno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobiti posredica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
domače zdravilo kar kratko kot 726 70-70

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z
znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

IG. HELLER na Dunaju

29 6 II/2 Praterstrasse 49 208 20—11

Zastopniki se iščejo!

Pred ponarejanjem se je treba posebno varovati!

Kathreiner's
KNEIPP'S MINERALWASSER

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih po-
narejenih izdelkov je treba paziti
na izvirne zavoje s imenom:
Kathreiner

18-13

V najem ali na prodaj se dá lepa kmetija

obsegajoč hišo z vsemi gospodarskimi poslopji in
10 oralov zemlje (vrt, travniki, njive, gozd) — ležeča ob
vodi z veliko in trajno vodno močjo, toraj zelo pripravna za
kako tovarno. Posvetvo je 15 minut proč od kamni-
škega kolodvora. Odda se tudi samo vodna moč. —
Natančneje pové **Matevž Lipar** v Šmarci pri
Kamniku. 564 2-1

Ta domača zdravila dobijo se najceneje po pošti;
so mnogo let izkušena, z dobrim vspehom rabljena, narejena
po originalnem navodilu dr. pl. Trnkóczy-a, oblastnijsko potr-
jena. Vsako zdravilo ima postavno varstveno znamko, je naj-
boljše kakovosti, vedno sveže in priznано s tisoči zahvalnih
pisem. Posebno so

Kapljice za želodec

krepujoče, sliz rastvarjajoče, od-
penjajoče, čistujoče in slast vzbuj-
ajoče.

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic
1 gld., 3 tucate 4 gld. 80 kr.

Dr. pl. Trnkóczy-a
odvajalne (čistilne) kroglice.

1 škatljica 21 kr., 1 zavitek 1 gld.
5 kr., 5 zavitkov 4 gld. 75 kr.

Marijino Oelje.

Najtoplejega priporočila
vreden je tudi kemično
čisti, higijenični, dijetetični
želodčni liker

Marija lurski želodčni grenčec

Steklenica 50 kr.,
6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Temu izbornemu želod-
čnemu grenčecu gré pred-
nost pred mnogimi drugimi
enakimi sredstvi, ker osve-
žuje, oživlja, je jako ugajajoč, krepujoč, okus pospešujoč,
skratka najboljši, preizkušeno in z mnogimi zahvalnimi pismi
priznано sredstvo.

Vsa našeta, sploh vsa zdravilna sredstva razpošilja
na vse strani z vsakdanjo obratno pošto 68 (12-2)

lekarna Trnkóczy v Ljubljani
pri rotovžu poleg mestne hranilnice.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 26 let z največjim uspehom rabljeni, prani sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljuje fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenice je 1 gl. 25 kr., po pošti 26 kr. več za zaviljanje. 299 20—17

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi ti, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj te torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paži naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 27 20—20

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII 1, Kaiserstrasse 73 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Štupa za prašiče

ali

svinjski
hranilni

redilni
prašek.

Najboljše varstveno in dijetetično sredstvo za prašiče.

1 zavoje 25 kr., 5 zavojev 1 gl.

Priporoča, prodaja in vsak dan s prvo pošto razpošilja

lekarna Trnkóczy

76 4 v Ljubljani, 463 10 8

pri rotovžu, zraven mestne hranilnice.

Nj. svetost papež Leo XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponi-ju g. lekarnarju G. Piccoltiju v Ljubljani pristrčno zahvalo za dopslane Jim stekleničice (22-14)

Tinkture za želodec

Imenovan zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolečim Piccoltijevo želodčno tinkturo, katere krepla želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljanje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccoli lekarnar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Cena jedni steklenici 10 kr.

Posojilnica v Radovljici

obrestuje vloženi denar po 4-25 %

izposojuje denar na posvetva proti 4 1/4 %

na osobni kredit proti 5 % obrestovanji.

Občinam in drugim društvom dovoljuje pa tudi na hipoteke proti 4 1/4 % in na menjico proti 4 1/4 % obrestovanji.

Posojila na hipoteke dovoljuje na poljubne načine, namreč na amortizacijo v 36 letni in tudi v krajši dobi, kakor prošnik zahteva — ali pa da dolжник vrne svoj dolg v delnih zneskih po svojih močeh.

Jako ugodno pa je za posetnike to, da tukajšnja posojilnica izdeluje vse listine pri zavarovanju kakega posojila brezplačno, le koleke ima vsak prošnik sam plačati. 79 2-2

Stanje hranilnih vlog bilo je pri Radovljiški posojilnici koncem prvega polletja 1896. . . 325.679 gl. 27 kr. in stanje posojil . . . 225.548 . 35 .

Posojilnica uraduje vsaki dan od 8—12 ure dopoldne in od 2—6 ure popoldne; v nedeljah in praznikih pa od 8—10 in od 11—12 ure.

Največji izbor.

